نەوشیروان مستەفا ئەمین

کوردو عەجەم

مێژوی سیاسیی کوردەکانی ئێران

سەنتەری لێکۆڵینەوەی ستراتیجی کوردستان
سلێمانی 2005

سەنتەری لێکۆڵینەوەی ستراتیجیی کوردستان

دەزگایەکی کەلتورییە لەساڵی 1992دا دامەزراوە، ئامانجەکەی لێکۆڵینەوەی زانستییە لەبوارەکانی ئاسایشی نەتەوەییو سیاسەتی نێو دەوڵەتانو ئابوریو مەسەلە ستراتیجییەکانو هەوڵی بەدەست هێنانی قازانجی ماددی نادا.

هەمو ئەو لێکۆڵینەوانەی کەسەنتەر دەریاندەکا، گوزارشت لەڕاو بۆچونی خاوەنەکانیان دەکەنو بە پێی پێویست گوزارشت لەڕاو بۆچونی سەنتەر ناکەن.

- نەوشیروان مستەفا ئەمین
- کوردو عەجەم مێژوی سیاسیی کوردەکانی ئێران
- چاپی سێیەم
- تیراژ: 2000 دانە
- سلێمانی 2007
- مۆنتاجی کۆمپیوتەر: ئاسۆ سەعید
- تایپ: گۆنا عەبدوڵلا
- بڵاوکراوەکانی سەنتەری لێکۆڵینەوەی ستراتیجیی کوردستان
- ژمارەی سپاردن: (413)ی ساڵی 2005
- ژمارەی سپاردن بەکتێبخانەی سەنتەر: 5/30/4
- چاپ: چاپخانەی ڕوون

پێشەکی

ساڵی 1979 حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران کۆبونەوەیەکی جەماوەریی گەورەی لەنەغەدە ساز کرد.

کۆبونەوەکە بو بەشەری کوردو ئازەری.

رێکخراوە کوردییەکانٖو لقەکانی رێکخراوە ئێرانییەکان لەکوردستاندا هەر یەکەیان بەجۆری لەسەر ئەو شەرە دوان. حکومەتی ئەوسای ئێرانیش بەجۆرێکی جیاواز لەوان لەدەزگاکانی راگەیاندنی خۆیەوە لێکی دایەوە.

پێشتر بیست بومو خوێندبومەوە. برادۆستو موکریو بلباسو مەنگورو مامەشو زەرزاو شوکاکو جەلالی... چۆن سەرکوت کرابونو، را پەرینی 1880 چۆن پێش ئەوەی هێزەکانی دەوڵەت بێنە سەری توشی بەرەنگاری سەختی دانیشتوانی عەجەم بوبو. سمکۆش دوچاری هەمان گیروگرفت بو بو. لەسەردەمی جمهوریەتی مەهابادیشدا، کێشەی دیاری کردنی سنورو جۆری رەفتار لەگەڵ کەمایەتی کوردو ئازەری ناو هەردو حکومەت بوبو بەهۆی گرژی پێوەندیەکانیانو گلەیی روس لەسەرکردەکانی کورد.

روداوەکەی نەغەدە سەرلەنوێ ئەوانەی لا زیندوکردمەوە.

بۆ من هۆی لەخۆپرسین بۆ، بۆچی هەرچەند تەکانێکی کوردی لەسەروی رۆژئاوی ئێراندا دەس پێ دەکا، بەرلەوەی دەوڵەت هێزی سەرکوت کردنو دامرکاندنەوەی بنێرێتە سەر لەگەڵ ئازەرییەکان توشی شەری خوێناوی ئەبێ؟

لەوساوە کەوتمە پیاوچونەوەی مێژوی سەر لەبەری ئێران. سەرچاوەی زۆرم پەیدا کردو کەرەستەی زۆرم خرکردەوە. لەبەرئەوەی ئە مجارەیان بۆ دۆزینەوەی وەڵامی پرسیارێکی دیاری کراو ئەگەرام، گەلێ بابەتی نوێم بۆ هاتە پێشەوە، نەمتوانی هۆی ناکۆکی عەجەم لەگەڵ کورد بدۆزمەوە، بەڵام بە پێی تێگەیشتنی خۆم گێرانەوەی مێژوی چەند قەرنی رابوردوی پێوەندی ئەم دو نەتەوەیە ئەتوانی یارمەتیدەر بێ بۆ جۆرێ لەلێکدانەوەی هۆکانی ئەو ناکۆکیە.

ناوی خوام لێ هێنا، کەوتمە کۆکردنەوەو خوێندنەوەی سەرچاوە، چۆن ئەڵێن قسە قسە رائەکێشێ، سەرچاوەش سەرچاوەی رائەکێشا. کەرەستەی زۆرم لا کۆبوەوە. کەوتمە سەر بیری نوسینی بابەتێکی لێکۆڵینەوەیی. بابەتەکەم لەلا گەڵاڵە بو. چوارچێوەی لێکۆڵینەوەکەم دیاری کرد. دەستم کرد

بەنوسین. رەشنوسی هەموو باسەکانم تەواو کرد. هەندێکیانم پاکنوس کرد. فریا نەکەوتم پاکنوسی هەمویان تەواو بکەم، لەیەکێ لەو کارەساتانەی ڕۆژانە لەکورد ئەقەومێن، زۆری کەرەستەکانم تیاچون. ئەوەی دەرباز بو سەرلەنوێ ساڵو نیوێ مەشغوڵی بوم تا ئەمەی لێ پەیدابو.

ئەم باسە وەکو بەتەما بوم ئەبو 9 بەش بێ. 6بەشی ئەوانەن کەئێستا هەن. 3 یان فەوتان. لەنێوانی بەشی دوهەمو سێهەمدا ئەبو دو بەشی تر هەبن، بەشی سێهەم، دەربارەی لوڕ. لەوێدا جگەلەوەی مێژوی لوڕ تاووتوێ کرا بو، باسەکە بەهۆی جیابونەوەی لوڕی لەنەتەوەی کورد ئەکۆڵیەوە. بەشی چوارەم، گێڕانەوەی مێژوی دامەزرانو جێگیربونو لەناوچونی ئەمارەتی ئەردەڵان بو. دوایین بەشی واتە ئەو بەشەی ئەبو بکەوێتە دوای باسەکەی سمکۆوە، باسی حکومەتی مەهاباد بو، جگە لەسەرچاوەکانی بێگانە، پشت ئەستور بو بەبەڵگەو باری سەرنجی کوردی لەوانە بەرۆژنامەی کوردستانو بڵاوکراوەکانی ئەو سەردەمەی مەهاباد.

جگە لەم ناتەواوییە خۆشم ئەزانم هەندێ کەموکوڕی دیاری تری تێدایە، ویستم ساڵە جیاوازەکانی میلادی، هیجری قەمەری، هیجری شەمسیو شاهنشاهی، کە لەئێران بەکارئەهێنرێن هەمویان وەك یەك لێ بکەم، لەبەر ئەوەی سەرچاوەیەکی باوەڕپێکراوم دەس نەکەوت کەڵکی لێ وەربگرم بۆ گۆڕینیان، بەناچاری وەك خۆی وازم لێ هێنان. لە پاشکۆی کتێبەکەدا ئەبو بیبلۆگرافی هەموو سەرچاوەکانی تێدا بێ بەڵام نەم پەرژا تەواوی بکەم. هەر کەسێ بتوانی یارمەتییەکم بدا بۆ راست کردنەوەی هەڵەیەکی تێی کەوتوم یا بۆ پڕکردنەوەی کەموکوڕییەکانی، زۆرم پێ خۆش ئەبێو لە پێشەوە سوپاسی ئەکەم.

خوا یار بێو عومر باقی بێو هەلێکی لەبارم بۆ هەڵ بکەوێ هەوڵێکی تر ئەدەم باسەکەم وەکو بەتەما بوم تەواو بکەمو، ئەوەندەی لەتوانای مندا بێ کەموکوڕییەکانی نەهێڵم.

بۆ نوسینی ئەم باسە کەڵکم لەزۆر سەرچاوەی فارسی، عەرەبی، کوردی، ئینگلیزیو، لەیارمەتیو کارئاسان کردنو ئامۆژگاریو بیروبۆچونی زۆر لەهاورێکانم وەرگرتوە. جارێ ناکرێ ناویان بێنم. بەڵام هەمیشە چاکەو پیاوەتییانم لەبیرە.

هیوادارم رەنجەکەم بەفیرۆ نەچو بێ.
توانی بێـتم گۆشـەیەکی مێـژوی گەلەکـەمم رون کردبێتـەوەو، خزمـەتێکی میللەتەکەمم کردبێ.

نەوشیروان مستەفا ئەمین